

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. balandžio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sąjungos pilietybė – Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės pilietis, gyvenantis valstybėje narėje – SESV 20 ir 22 straipsniai – Teisė balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje – ESS 50 straipsnis – Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos – Valstybės narės išstojimo iš Sąjungos pasekmės – Išbraukimas iš rinkėjų sąrašų gyvenamosios vietos valstybėje narėje – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 39 straipsnis – Sprendimo (ES) 2020/135 galiojimas“

Byloje C-716/22

dėl *Tribunal judiciaire d'Auch* (Ošo teismas, Prancūzija) 2022 m. lapkričio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. lapkričio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

EP

prieš

Préfet du Gers,

Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE),

dalyvaujant

Commune de Thoux, atstovaujamai Thoux mero,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas N. Piçarra, teisėjai N. Jääskinen (pranešėjas) ir M. Gavalec,

generalinis advokatas A. M. Collins,

posėdžio sekretorė N. Mundhenke, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. lapkričio 16 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: prancūzų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- EP, atstovaujamos *avocats* J.-N. Caubet-Hilloutou ir J. Fouchet,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos B. Fodda, J. Illouz, E. Leclerc ir S. Royon,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos E. Gane, O.-C. Ichim ir A. Wellman,
- Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos M. Bauer, J. Ciantar ir R. Meyer,
- Europos Komisijos, atstovaujamos H. Krämer, E. Montaguti ir A. Spina,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas, pirma, dėl 2020 m. sausio 30 d. Tarybos sprendimo (ES) 2020/135 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos sudarymo (OL L 29, 2020, p. 1) galiojimo ir, antra, dėl šio sprendimo, Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020, p. 7), priimto 2019 m. spalio 17 d. ir įsigaliojusio 2020 m. vasario 1 d. (toliau – Susitarimas dėl išstojimo), ESS 6 straipsnio 3 dalies, Akto dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, pridėto prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo 76/787/EAPB, EEB, Euratomas (OL L 278, 1976, p. 1), su pakeitimais, padarytais 2002 m. birželio 25 d. ir 2002 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimu 2002/772/EB, Euratomas (OL L 283, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 2 t., p. 3) (toliau – Rinkimų aktas), 1 straipsnio, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 1, 7, 11, 21, 39, 41 ir 52 straipsnių, taip pat 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Ispanija / Jungtinė Karalystė* (C-145/04, EU:C:2006:543) ir 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers ir Institut national de la statistique et des études économiques* (C-673/20, toliau – Sprendimas *Préfet du Gers I*, EU:C:2022:449) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Jungtinės Karalystės pilietės EP, nuo 1984 m. gyvenančios Prancūzijoje, ginčą su Žero (Prancūzija) prefektu bei *Institut national de la statistique et des études économiques* (Nacionalinis statistikos ir ekonominių tyrimų institutas, Prancūzija, toliau – INSEE) dėl EP išbraukimo iš rinkėjų sąrašų Prancūzijoje ir atsisakymo pakartotinai įrašyti ją į atitinkamą papildomą rinkėjų sąrašą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

ESS ir SESV

3 ESS 6 straipsnio 3 dalyje nurodyta:

„Pagrindinės teisės, kurias garantuoja [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta] Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija [(toliau – EŽTK)] ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus.“

4 ESS 9 straipsnyje nustatyta:

„<...> Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė papildo nacionalinę pilietybę, bet jos nepakeičia.“

5 ESS 50 straipsnyje numatyta:

„1. Bet kuri valstybė narė pagal savo konstitucines nuostatas gali nuspręsti išstoti iš [Europos] Sąjungos.

2. Nusprendusi išstoti iš Sąjungos valstybė narė apie savo ketinimą praneša Europos Vadovų Tarybai. Vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos pateiktomis gairėmis, Sąjunga susidera ir sudaro su ta valstybe susitarimą, kuriame nustatoma išstojimo iš Sąjungos tvarka atsižvelgiant į pagrindinius būsimų tos valstybės santykių su Sąjunga principus. Dėl šio susitarimo deramasi pagal [SESV] 218 straipsnio 3 dalį. Gavusi Europos Parlamento pritarimą, jį Sąjungos vardu sudaro [Europos Sąjungos] Taryba sprendama kvalifikuota balsų dauguma.

3. Jei Europos Vadovų Taryba, susitarusi su išstojančia valstybe nare, vieningai nenusprendžia pratęsti termino, Sutartys tai valstybei nustoja galioti nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gaunamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas pranešimas.

<...>“

6 SESV 18 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Sutarčių taikymo srityje, nepažeidžiant jose esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.“

7 ESS 20 straipsnyje nurodyta:

„1. Įvedama Sąjungos pilietybė. Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė papildo nacionalinę pilietybę, bet jos nepakeičia.“

2. Sąjungos piliečiai turi Sutartyse numatytas teises ir pareigas. Jie, be kita ko, turi:

<...>

b) teisę balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento ir vietos savivaldos rinkimuose valstybėje narėje, kurioje jie gyvena, tomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai;

<...>“

8 SESV 22 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekvienas Sąjungos pilietis, gyvendamas valstybėje narėje ir nebūdamas jos pilietis, turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per vietos savivaldos rinkimus valstybėje narėje, kurioje gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. <...>

2. <...> [K]iekvienas Sąjungos pilietis, gyvendamas valstybėje narėje ir nebūdamas jos pilietis, turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus valstybėje narėje, kurioje gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. <...>“

Chartija

9 Chartijos 39 straipsnio „Teisė balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose“ 1 dalyje nustatyta:

„Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, tomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai.“

Susitarimas dėl išstojimo

10 Susitarimas dėl išstojimo Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (EAEB) vardu buvo patvirtintas 2020 m. sausio 30 d. Tarybos sprendimu (ES) 2020/135.

11 Šio susitarimo pirmoje dalyje „Bendros nuostatos“ yra 1–8 straipsniai. Minėto susitarimo 2 straipsnio c ir e punktuose nurodyta:

„Šiame Susitarime vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

c) Sąjungos pilietis – tai bet kuris asmuo, turintis valstybės narės pilietybę;

<...>

e) pereinamasis laikotarpis – 126 straipsnyje nustatytas laikotarpis.“

12 Susitarimo dėl išstojimo antrą dalį „Piliečių teisės“ sudaro 9–39 straipsniai. Šio susitarimo 9 straipsnio c ir d punktuose nustatyta:

„Nedarant poveikio III antraštinei daliai, šioje dalyje vartojamos šios terminų apibrėžtys:

<...>

c) priimančioji valstybė:

- i) Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių atveju – Jungtinė Karalystė, jei iki pereinamojo laikotarpio pabaigos jie pagal Sąjungos teisę naudojos teise gyventi toje šalyje ir po to laikotarpio pabaigos toliau ten gyvena;
 - ii) Jungtinės Karalystės piliečių ir jų šeimos narių atveju – valstybė narė, kurioje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos jie pagal Sąjungos teisę naudojos teise gyventi toje šalyje ir kurioje jie toliau gyvena po to laikotarpio pabaigos;
- d) darbo valstybė:
- i) Sąjungos piliečių atveju – Jungtinė Karalystė, jei iki pereinamojo laikotarpio pabaigos jie ten vykdė ekonominę veiklą kaip pasienio darbuotojai ir po to laikotarpio pabaigos toliau ją ten vykdė;
 - ii) Jungtinės Karalystės piliečių atveju – valstybė narė, kurioje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos jie vykdė ekonominę veiklą kaip pasienio darbuotojai ir kurioje jie toliau ją vykdė po to laikotarpio pabaigos.“
- 13 To paties susitarimo 10 straipsnyje „Subjektinė taikymo sritis“ numatyta:
- „1. Nedarant poveikio III antraštinei daliai, ši dalis taikoma šiems asmenims:
- a) Sąjungos piliečiams, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pagal Sąjungos teisę naudojos teise gyventi Jungtinėje Karalystėje ir po to laikotarpio pabaigos toliau ten gyvena;
 - b) Jungtinės Karalystės piliečiams, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pagal Sąjungos teisę naudojos teise gyventi valstybėje narėje ir po to laikotarpio pabaigos toliau ten gyvena;
- <...>“
- 14 Susitarimo dėl išstojimo 12 straipsnyje „Nediskriminavimas“ nurodyta:
- „Tiek, kiek taikoma ši dalis, ir nedarant poveikio jokiai specialiajai joje išdėstyta nuostatai, priimančiojoje valstybėje ir darbo valstybėje draudžiama bet kokia šio Susitarimo 10 straipsnyje nurodytų asmenų diskriminacija dėl pilietybės, kaip nustatyta SESV 18 straipsnio pirmoje pastraipoje.“
- 15 Šio susitarimo 13–39 straipsniuose įtvirtintos nuostatos, kuriose paaiškinamas teisių, kuriomis naudojasi to paties susitarimo antroje dalyje nurodyti asmenys, turinys.
- 16 Minėto susitarimo 126 straipsnyje „Pereinamasis laikotarpis“ numatyta:
- „Nustatomas pereinamasis, arba įgyvendinimo, laikotarpis, kuris prasideda šio Susitarimo įsigaliojimo dieną ir pasibaigia 2020 m. gruodžio 31 d.“
- 17 Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje „Pereinamojo laikotarpio aprėptis“ nustatyta:
- „1. Jei šiame Susitarime nenustatyta kitaip, pereinamuoju laikotarpiu Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma Sąjungos teisė.

Tačiau pereinamuoju laikotarpiu Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje netaikomos toliau nurodytos Sutarties ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų priimtų aktų nuostatos:

<...>

b) [ESS] 11 straipsnio 4 dalis, SESV 20 straipsnio 2 dalies b punktas, 22 straipsnis ir 24 straipsnio pirma pastraipa, [Chartijos] 39 ir 40 straipsniai ir pagal tas nuostatas priimti aktai.

<...>

6. Jei šiame Susitarime nenustatyta kitaip, laikoma, kad pereinamuoju laikotarpiu bet kuri pagal 1 dalį taikytinoje Sąjungos teisėje, įskaitant valstybių narių įgyvendinamą ir taikomą teisę, esanti nuoroda į valstybės nares apima Jungtinę Karalystę.“

18 Susitarimas, vadovaujantis jo 185 straipsniu, įsigaliojo 2020 m. vasario 1 d. Be to, iš šio straipsnio ketvirtos pastraipos matyti, kad minėto susitarimo antra dalis taikoma nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Rinkimų aktas

19 Rinkimų akto 1 straipsnyje nurodyta:

„1. Kiekvienoje valstybėje narėje Europos Parlamento nariai renkami remiantis proporcingu atstovavimu, taikant kandidatų sąrašo arba vieno perleidžiamo balso sistemą.

2. Valstybės narės gali leisti balsuoti pagal preferencinio sąrašo sistemą laikantis jų priimtų taisyklių.

3. Rinkimai vyksta remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, yra laisvi ir slapti.“

20 Remiantis šio akto 7 straipsnio pirma pastraipa, kai jo nuostatos nenumato kitaip, rinkimų tvarką kiekvienoje valstybėje narėje reglamentuoja nacionalinės nuostatos.

Prancūzijos teisė

21 *Loi n° 77-729 du 7 juillet 1977 relative à l'élection des représentants au Parlement européen* (1977 m. liepos 7 d. Įstatymas Nr. 77-729 dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų (JORF, 1977 m. liepos 8 d., p. 3579), iš dalies pakeisto 2018 m. birželio 25 d. Įstatymu Nr. 2018-509 (JORF, 2018 m. birželio 26 d., tekstas Nr. 1) (toliau – Įstatymas Nr. 77-729), 2 straipsnyje nustatyta:

„Atstovų į Europos Parlamentą rinkimus, numatytus [Rinkimų akte], kuris tapo taikytinas pagal 1977 m. birželio 30 d. Įstatymą Nr. 77-680 [leidžiantį patvirtinti nuostatas, pridėtas prie 1976 m. rugpjūčio 20 d. Europos Bendrijų Tarybos sprendimo dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų (JORF, 1977 m. liepos 1 d., p. 3479)], reglamentuoja Rinkimų kodekso I knygos I antraštinė dalis ir paskesnių skyrių nuostatos. To paties kodekso L. 118-2 straipsnio pirmoje pastraipoje numatytas dviejų mėnesių terminas pratęsimas iki keturių mėnesių.

Tačiau kitoje Europos Sąjungos valstybėje gyvenantys Prancūzijos rinkėjai nedalyvauja nei balsuojant Prancūzijoje, nei šio įstatymo 23 straipsnyje nustatytais sąlygomis organizuojamame balsavime, jeigu jiems buvo leista pasinaudoti teise balsuoti renkant savo gyvenamosios vietos valstybės atstovus į Europos Parlamentą.“

22 Įstatymo Nr. 77-16 2-1 straipsnyje numatyta:

„Prancūzijoje gyvenantys kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai gali dalyvauti renkant Prancūzijos atstovus į Europos Parlamentą tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir Prancūzijos rinkėjai, laikantis šiame įstatyme jiems nustatytos specialios tvarkos.

Pirmoje pastraipoje nurodyti asmenys laikomi gyvenančiais Prancūzijoje, jeigu jie ten faktiškai arba nuolat gyvena.“

23 Įstatymo Nr. 77-16 2-2 straipsnyje nustatyta:

„Tam, kad galėtų pasinaudoti teise balsuoti, 2-1 straipsnyje nurodyti asmenys turi būti jų prašymu įtraukti į papildomą rinkėjų sąrašą. Jie gali prašyti juos įtraukti, jeigu turi rinkimų teisę savo kilmės valstybėje ir atitinka teisinės sąlygas, išskyrus Prancūzijos pilietybę, būti rinkėjais ir būti įtraukti į rinkėjų sąrašą Prancūzijoje.“

24 Pagal Rinkimų kodekso, iš dalies pakeisto *Loi n° 2016-1048 du 1er août 2016 rénovant les modalités d'inscription sur les listes électorales* (2016 m. rugpjūčio 1 d. Įstatymas Nr. 2016-1048, kuriuo atnaujinama įrašymo į rinkėjų sąrašus tvarka) (JORF, 2016 m. rugpjūčio 2 d., tekstas Nr. 3), L 16 straipsnio III dalies 2 punktą INSEE yra kompetentingas iš bendro rinkimų sąrašo išbraukti mirusius rinkėjus ir rinkėjus, kurie nebeturi teisės balsuoti.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

25 Jungtinės Karalystės pilietė EP nuo 1984 m. gyvena Prancūzijoje ir yra susituokusi su Prancūzijos piliečiu. Ji neprašė Prancūzijos Respublikos pilietybės ir jos neįgijo.

26 2020 m. vasario 1 d. įsigaliojus Susitarimui dėl išstojimo, EP nuo tos dienos buvo išbraukta iš rinkėjų sąrašų Prancūzijoje. Taigi ji negalėjo dalyvauti 2020 m. kovo 15 d. vykusiuose vietos savivaldos rinkimuose.

27 2020 m. spalio 6 d. EP pateikė prašymą iš naujo įtraukti ją į rinkėjų sąrašą, skirtą Prancūzijos pilietybės neturintiems Sąjungos piliečiams.

28 2020 m. spalio 7 d. sprendimu Thoux savivaldybės (Prancūzija) meras atmetė šį prašymą.

29 Ginčydama tą sprendimą, EP 2020 m. lapkričio 9 d. kreipėsi į *Tribunal judiciaire d'Auch* (Ošo teismas, Prancūzija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Šis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Jungtinės Karalystės piliečių teisės balsuoti ir būti kandidatais vietos savivaldos ir Europos Parlamento rinkimuose Prancūzijoje; į jį Teisingumo Teismas atsakė 2022 m. birželio 9 d. Sprendimu *Préfet du Gers I* (C-673/20, EU:C:2022:449).

30 Priėmus šį sprendimą, EP paprašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo dar kartą kreiptis į Teisingumo Teismą, kad šis nuspręstų dėl Susitarimo dėl išstojimo galiojimo, konkrečiai – kiek tai susiję su rinkimais į Europos Parlamentą.

31 EP sutinka, kad iš 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I* (C-673/20, EU:C:2022:449) matyti, jog Jungtinės Karalystės piliečiai neteko Europos Sąjungos pilietybės ir teisės balsuoti ir būti kandidatais vietos savivaldos rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme EP teigia, kad Teisingumo Teismas dar nėra priėmęs sprendimo dėl Jungtinės Karalystės piliečių teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje ir kad šiomis aplinkybėmis reikia atsižvelgti į 1999 m. vasario 18 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Matthews prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1999:0218JUD002483394) ir 2006 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Ispanija / Jungtinė Karalystė* (C-145/04, EU:C:2006:543).
- 33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, iš šių sprendimų matyti, kad asmuo, turintis nuolatinę gyvenamąją vietą Sąjungos teritorijoje, gali būti laikomas priklausančiu „teisėkūros korpusui“, šiuo atveju Europos Sąjungos. Šiomis aplinkybėmis priemonės, kurių valstybės gali imtis, kad apribotų teisę balsuoti, turi būti proporcingos siekiamam tikslui nepaveikiant pačios šios teisės esmės ir nepanaikinant jos veiksmingumo. Tačiau nagrinėjamu atveju taikant Susitarimo dėl išstojimo nuostatas neproporcingai pažeidžiama EP pagrindinė teisė balsuoti.
- 34 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal judiciaire d'Auch* (Ošo teismas, Prancūzija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Sprendimas [2020/135] nėra iš dalies negaliojantis, nes Susitarimu dėl [išstojimo] pažeidžiami [Chartijos] 1, 7, 11, 21, 39 ir 41 straipsniai, [ESS] 6 straipsnio 3 dalis ir šios Chartijos 52 straipsnyje įtvirtintas proporcingumo principas, tiek, kiek į jį nėra įtraukta nuostata, leidžianti išlaikyti teisę balsuoti Europos Parlamento rinkimuose Jungtinės Karalystės piliečiams, pasinaudojusiems teise laisvai judėti ir apsigyventi kitos valstybės narės teritorijoje, neatsižvelgiant į tai, ar leidžiama dviguba pilietybė, ypač asmenims, kurie gyvena kitos valstybės narės teritorijoje daugiau kaip 15 metų ir kuriems taikoma Jungtinės Karalystės teisėje įtvirtinta „15 metų taisyklė“, o tai reiškia, kad atimama bet kokia teisė balsuoti asmenims, kurie neturėjo teisės balsuodami pasipriešinti Europos pilietybės praradimui, taip pat asmenims, kurie yra davę ištikimybės [Jungtinės Karalystės] Karūnai priesaiką?
2. Ar Sprendimas [2020/135], Susitarimas dėl [išstojimo], [Rinkimų akto] 1 straipsnis, [2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Ispanija / Jungtinė Karalystė* (C-145/04; EU:C:2006:543)], [Chartijos] 1, 7, 11, 21, 39 ir 41 straipsniai, [ESS] 6 straipsnio 3 dalis ir [2022 m. birželio 9 d. Sprendimas *Préfet du Gers* (C-673/20; EU:C:2022:449)] turi būti aiškinami taip, kad iš buvusių Sąjungos piliečių, pasinaudojusių teise laisvai judėti ir apsigyventi Europos Sąjungos teritorijoje, taip pat visų pirma buvusių Europos Sąjungos piliečių, nebeturinčių jokių teisių balsuoti dėl to, kad Sąjungos teritorijoje jie daugiau kaip penkiolika metų naudojami savo privataus ir šeimos gyvenimo teise ir negalėjo balsuodami pasipriešinti savo valstybės narės išstojimui iš Europos Sąjungos, dėl kurio jie neteko Europos [Sąjungos] pilietybės, atimama teisė balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose valstybėje narėje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo klausimo

- 35 Savo antruoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Susitarimas dėl išstojimo, siejamas su Chartija, turi būti aiškinamas taip, kad po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos 2020 m.

- vasario 1 d. šios valstybės piliečiai, kurie pasinaudojo teise gyventi valstybėje narėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nebeturi teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
- 36 Visų pirma reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju EP neturi jokios valstybės narės pilietybės, todėl ji nėra Sąjungos pilietė, kaip tai suprantama nei pagal ESS 9 straipsnį ar pagal Susitarimo dėl išstojimo 2 straipsnio c punktą. Tačiau ji pasinaudojo teise gyventi valstybėje prieš pasibaigiant pereinamajam laikotarpiui, kuris pagal šio susitarimo 2 straipsnio e punktą, siejama su jo 126 straipsniu, tęsėsi nuo 2020 m. vasario 1 d. iki gruodžio 31 d.
- 37 Teisingumo Teismas savo 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I* (C-673/20, EU:C:2022:449) 83 punkte jau nusprendė, kad ESS 9 bei 50 straipsniai ir SESV 20–22 straipsniai, siejami su Susitarimu dėl išstojimo, turi būti aiškinami taip, kad nuo tada, kai 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Sąjungos, šios valstybės piliečiai, kurie pasinaudojo teise gyventi valstybėje narėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nebeturi Sąjungos piliečio statuso ir, konkrečiau kalbant, SESV 20 straipsnio 2 dalies b punkte ir 22 straipsnyje įtvirtintos teisės balsuoti ir būti kandidatais vietos savivaldos rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje, įskaitant atvejus, kai pagal jų pilietybės valstybės teisę jie taip pat neturi teisės balsuoti tos valstybės organizuojamuose rinkimuose.
- 38 Taigi reikia nustatyti, ar toks aiškinimas taikytinas ir kalbant apie Jungtinės Karalystės piliečių, kaip antai EP, teisę balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
- 39 Pirma, reikia pabrėžti, kad pagal ESS 9 straipsnį ir SESV 20 straipsnį Sąjungos pilietybės sąlyga – turėti valstybės narės pilietybę (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 46–48 punktus).
- 40 SESV 20 straipsnio 2 dalyje, 21 ir 22 straipsniuose įtvirtintos įvairios teisės, susijusios su Sąjungos piliečio statusu, kuris, remiantis suformuota jurisprudencija, yra esminis valstybių narių piliečių statusas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 49–50 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Sąjungos piliečiai, gyvenantys valstybėje narėje, kurios piliečiai jie nėra, pagal SESV 20 straipsnio 2 dalies b punktą ir 22 straipsnio 2 dalį turi teisę balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje. Chartijos 39 straipsnyje ši teisė taip pat pripažįstama. Vis dėlto nė vienoje iš šių nuostatų nėra įtvirtintos tokios trečiųjų šalių piliečių teisės.
- 42 Kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, aplinkybė, kad asmuo tuo metu, kai valstybė, kurios pilietis jis yra, buvo valstybė narė, ir jis pasinaudojo teise laisvai judėti ir apsigyventi kitos valstybės narės teritorijoje, nesuteikia jam galimybės išsaugoti Sąjungos piliečio statuso ir visų su juo susijusių teisių pagal SESV, jeigu jo kilmės valstybei išstojus iš Sąjungos jis nebeturi valstybės narės pilietybės (2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 52 punktas).
- 43 Kadangi pagal ESS 50 straipsnio 3 dalį Sąjungos sutartys nustojo būti taikomos Jungtinei Karalystei nuo Susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos, t. y. 2020 m. vasario 1 d., šios valstybės piliečiai nuo tos dienos prarado Sąjungos piliečio statusą. Vadinasi, pagal SESV 20 straipsnio 2 dalies b punktą ir 22 straipsnį jie nebeturi nei teisės balsuoti ir būti

kandidatais vietos savivaldos rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 55 ir 58 punktus), nei teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

- 44 Atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus, reikia, viena vertus, patikslinti, kad šios išvados nepaneigia aplinkybė, jog Jungtinės Karalystės pilietė, kaip antai EP, neteko teisės balsuoti Jungtinėje Karalystėje remiantis šios valstybės teisės norma, pagal kurią jos piliečiai, daugiau kaip penkiolika metų gyvenantys užsienyje, neb turi teisės dalyvauti rinkimuose šioje valstybėje.
- 45 Ši norma iš esmės yra tos buvusios valstybės narės, kuri dabar yra trečioji valstybė narė, rinkimų teisės pasirinkimas. Be to, tai, kad jos piliečiai neteko Sąjungos piliečio statuso ir atitinkamai teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje, yra Jungtinės Karalystės suveraus sprendimo išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnio 1 dalį ir taip tapti trečiąja valstybe nare savaiminė pasekmė. Šiomis aplinkybėmis nei valstybių narių kompetentingos institucijos, nei jų teismai, atsižvelgdami į proporcingumo principą, negali būti įpareigoti individualiai nagrinėti Sąjungos piliečio statuso netekimo pasekmių atitinkamam asmeniui (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 59–62 punktus).
- 46 Kita vertus, Rinkimų akto 1 straipsnio, siejamo su jo 7 straipsniu, 1 dalyje patvirtinama, kad Europos Parlamento nariai renkami laikantis šiame 1 straipsnyje nurodytos tvarkos. Todėl Jungtinės Karalystės pilietė, kaip antai EP, po šios valstybės išstojimo iš Sąjungos negali pasinaudoti teise balsuoti Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje pagal Rinkimų akto 1 straipsnį.
- 47 Antra, reikia pažymėti, kad, kaip ir teisės balsuoti ir būti kandidatu vietos savivaldos rinkimuose, nagrinėtos byloje, kurioje priimtas 2022 m. birželio 9 d. Sprendimas *Préfet du Gers I* (C-673/20, EU:C:2022:449), atveju, Susitarime dėl išstojimo nėra jokios nuostatos, pagal kurią Jungtinės Karalystės piliečiams, pasinaudojusiems teise gyventi valstybėje narėje pagal Sąjungos teisę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, būtų suteikta teisė balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
- 48 Vadinasi, nuo 2020 m. vasario 1 d. valstybės narės, taikydamos SESV 20 straipsnio 2 dalies b punktą ir 22 straipsnį bei Chartijos 39 ir 40 straipsnius, nebeprivalejo Jungtinės Karalystės piliečių prilyginti valstybės narės piliečiams, taigi, ir suteikti jų teritorijoje gyvenantiems Jungtinės Karalystės piliečiams teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento ir vietos savivaldos rinkimuose, pagal šias nuostatas pripažįstamos asmenims, kurie, kaip valstybės narės piliečiai, turi Sąjungos piliečių statusą (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 71 punktą).
- 49 Tokio Susitarimo dėl išstojimo aiškinimo negali paneigti nei įvairios Sąjungos pirminės teisės nuostatos, nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta jurisprudencija.
- 50 Šiuo klausimu visų pirma reikia priminti, kad nors, kaip patvirtina ESS 6 straipsnio 3 dalis, EŽTK įtvirtintos pagrindinės teisės sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus ir nors pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį Chartijoje įtvirtintoms teisėms, atitinkančioms EŽTK užtikrinamas teisės, suteikiama ta pati prasmė ir apimtis kaip ir toms, kurias užtikrina minėta konvencija, vis dėlto

pastaroji, kol Sąjunga prie jos neprisijungė, nėra į jos teisinę sistemą formaliai įtraukta teisės priemonė (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Facebook Ireland ir Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, 98 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 51 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, kad Sąjungos teisė turi būti aiškinama ir Sąjungos teisės aktų galiojimas vertinamas atsižvelgiant į Chartijoje užtikrinamas pagrindines teises (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Facebook Ireland ir Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, 99 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 52 Tai patikslinus, pirma, dėl Chartijos 21 straipsnio, kuriame įtvirtintas nediskriminavimo principas, taip pat numatytas SESV 18 straipsnio pirmoje pastraipoje, reikia priminti, kad Susitarimo dėl išstojimo 12 straipsnyje nustatytas bet kokios šio susitarimo 10 straipsnyje nurodytų asmenų diskriminacijos dėl pilietybės draudimas, kaip tai suprantama pagal SESV 18 straipsnio pirmą pastraipą, priimančiojoje valstybėje pagal šio susitarimo 9 straipsnio c punktą ir darbo valstybėje, kaip apibrėžta šio susitarimo 9 straipsnio d punkte, pagal to paties susitarimo 12 straipsnio nuostatas apima šio susitarimo antrą dalį (2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 76 punktą).
- 53 Vadinas, reikia konstatuoti, kad, kaip ir Susitarimo dėl išstojimo 10 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų Jungtinės Karalystės piliečių teisė balsuoti ir būti kandidatais vietos savivaldos rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje narėje, šių piliečių teisė balsuoti ir būti kandidatais rinkimuose į Europos Parlamentą nepatenka į šio susitarimo antros dalies taikymo sritį.
- 54 Taigi tokia Jungtinės Karalystės pilietė, kaip EP, kuri pasinaudojo teise gyventi valstybėje narėje pagal Sąjungos teisę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir toliau joje gyvena, negali veiksmingai remtis šio sprendimo 50 punkte minimu diskriminacijos draudimu, reikalaudama teisės balsuoti ir būti kandidate Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje, kurios neteko dėl Jungtinės Karalystės suverenaus sprendimo išstoti iš Sąjungos (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 77 punktą).
- 55 Be to, dar reikia patikslinti, kad SESV 18 straipsnio pirma pastraipa netaikytina esant galimai nevienodam valstybių narių piliečių ir trečiųjų valstybių piliečių vertinimui (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 78 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 56 Antra, dėl Chartijos 39 straipsnio reikia pažymėti, kad šis straipsnis yra viena iš Sąjungos teisės nuostatų, kurios netaikomos Jungtinės Karalystės piliečiams nei pereinamuoju laikotarpiu, nei vėliau (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 70 ir 75 punktus). Todėl šie piliečiai negali remtis teise balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje, remdamiesi Susitarimo dėl išstojimo aiškinimu pagal minėtą 39 straipsnį.
- 57 Trečia, dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytų Chartijos 1, 7, 11 ir 41 straipsnių pakanka konstatuoti, kad Jungtinės Karalystės pilietė, kaip antai EP, remdamasi šio susitarimo aiškinimu atsižvelgiant į šiuos 1, 7, 11 ir 41 straipsnius, taip pat negali reikalauti suteikti teisę balsuoti ir būti kandidate Europos Parlamento rinkimuose, organizuojamuose jos gyvenamosios vietos valstybėje narėje, antraip būtų pažeistos SESV 20 straipsnio 2 dalies b punkto ir 22 straipsnio 2 dalies, Chartijos 39 straipsnio ir Susitarimo dėl išstojimo nuostatos.

- 58 Galiausiai, ketvirta, dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nurodyto 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Ispanija / Jungtinė Karalystė* (C-145/04, EU:C:2006:543) reikia pažymėti, kad tame sprendime suformuota jurisprudencija negali būti taikoma situacijai, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje.
- 59 Iš tiesų byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, Teisingumo Teismo buvo klausama, ar valstybė narė, atsižvelgiant į tuo metu galiojusią Bendrijos teisę, gali suteikti teisę balsuoti Europos Parlamento rinkimuose asmenims, kurie nėra Sąjungos piliečiai, bet gyvena jos teritorijoje.
- 60 Būtent tomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas to sprendimo 78 punkte nusprendė, kad „pagal dabar galiojančią Bendrijos teisę asmenų, turinčių teisę balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose, nustatymas priklauso kiekvienos valstybės narės kompetencijai laikantis Bendrijos teisės ir kad EB 189, EB 190, EB 17 ir EB 19 straipsniai nedraudžia valstybėms narėms suteikti šios teisės balsuoti ir būti kandidat[ais] nustatytiems kitiems, nei jų piliečiai arba jų teritorijoje gyvenantys Sąjungos piliečiai, su jomis glaudų ryši turintiems asmenims“.
- 61 Priešingai nei byloje, kurioje buvo priimtas 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Ispanija / Jungtinė Karalystė* (C-145/04, EU:C:2006:543), nagrinėjama byla susijusi ne su klausimu, ar valstybės narės gali suteikti teisę balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose asmenims, kurie nėra Sąjungos piliečiai, bet su klausimu, ar šios valstybės narės privalo suteikti tokią teisę asmenims, kurie nebėra Sąjungos piliečiai, t. y. Jungtinės Karalystės piliečiams, gyvenantiems jų teritorijoje šiai valstybei išstojus iš Sąjungos 2020 m. vasario 1 d.
- 62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Susitarimas dėl išstojimo, siejamas su Chartija, turi būti aiškinamas taip, kad, Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos 2020 m. vasario 1 d., šios valstybės piliečiai, kurie pasinaudojo teise gyventi valstybėje narėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nebeteri teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

Dėl pirmojo klausimo

- 63 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar, atsižvelgiant į ESS 6 straipsnio 3 dalį, Chartijos 1, 7, 11, 21, 39 ir 41 straipsnius ir proporcingumo principą, Sprendimas 2020/135 negalioja tiek, kiek pagal Susitarimą dėl išstojimo Jungtinės Karalystės piliečiams, pasinaudojusiems teise gyventi valstybėje narėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nesuteikiama teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
- 64 Šiuo klausimu, kiek tai susiję su, pirma, Sprendimo 2020/135 galiojimo nagrinėjimu atsižvelgiant į ESS 6 straipsnio 3 dalį ir Chartijos 1, 7, 11, 21, 39 ir 41 straipsnius, šio sprendimo 50–57 punktuose buvo pažymėta, kad Jungtinės Karalystės pilietis, kuris iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pasinaudojo teise gyventi valstybėje narėje pagal Sąjungos teisę ir kuris toliau joje gyvena, negali remdamasis Susitarimu dėl išstojimo ir šiais Chartijos straipsniais remsi teise balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
- 65 Šiomis aplinkybėmis Sprendimas 2020/135 negali būti laikomas prieštaraujančiu minėtiems Chartijos straipsniams dėl to, kad pagal juo patvirtintą Susitarimą dėl išstojimo šios buvusios valstybės narės (šiuo metu – trečiosios valstybės) piliečiams, pasinaudojusiems teise gyventi valstybėje narėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nesuteikiama teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

- 66 Antra, kiek tai susiję su Sprendimo 2020/135 galiojimo vertinimu atsižvelgiant į proporcingumo principą, pažymėtina, kad Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra nieko, kas leistų manyti, jog Sąjunga, kaip Susitarimo dėl išstojimo šalis, palaikydama išorės santykius viršijo savo diskreciją, nes nereikalavo, kad šiame susitarime būtų numatyta Jungtinės Karalystės piliečių, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pasinaudojusių teise gyventi valstybėje narėje, teisė balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje narėje.
- 67 Šiuo atžvilgiu Sąjungos institucijos turi didelę politinę veiksmų laisvę palaikydamos išorės santykius. Įgyvendindamos savo įgaliojimus šioje srityje šios institucijos gali sudaryti tarptautinius susitarimus, grindžiamus, be kita ko, abipusiškumo ir tarpusavio naudos principu (2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 99 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 68 Taigi jos neprivalo vienašališkai suteikti trečiųjų šalių piliečiams teisių, pavyzdžiui, teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje narėje, kuri, beje, pagal SESV 20 straipsnio 2 dalies b punktą, 22 straipsnį ir Chartijos 39 straipsnį suteikiama tik Sąjungos piliečiams (pagal analogiją žr. 2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 99 punktą).
- 69 Šiomis aplinkybėmis Europos Sąjungos Tarybai negalima priekaištauti, kad ji Sprendimu 2020/135 patvirtino Susitarimą dėl išstojimo, nors pagal jį Jungtinės Karalystės piliečiams nesuteikiama teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje nei pereinamuoju laikotarpiu, nei vėliau.
- 70 Trečia, kalbant apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nurodytą aplinkybę, kad kai kurie Jungtinės Karalystės piliečiai, kaip antai EP, neteko teisės balsuoti Jungtinėje Karalystėje taikant šio sprendimo 44 punkte nurodytą taisyklę, pagal kurią šios valstybės pilietis, ilgiau nei penkiolika metų gyvenantis užsienyje, nebeturi teisės dalyvauti rinkimuose šioje valstybėje, pažymėtina, kad ši aplinkybė kyla tik iš trečiosios valstybės teisės nuostatos, o ne iš Sąjungos teisės. Todėl ji neturi reikšmės vertinant Sprendimo 2020/135 galiojimą (2022 m. birželio 9 d. Sprendimo *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, 101 punktą).
- 71 Tuo remiantis darytina išvada, kad išnagrinėjus pirmąjį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti Sprendimo 2020/135 galiojimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 72 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos, priimtas 2019 m. spalio 17 d. ir įsigaliojęs 2020 m. vasario 1 d., siejamas su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, turi būti aiškinamas taip, kad, Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos 2020 m.**

vasario 1 d., šios valstybės piliečiai, kurie pasinaudojo teise gyventi valstybėje narėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nebeturi teisės balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

- 2. Išnagrinėjus pirmąjį prejudicinį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti 2020 m. sausio 30 d. Tarybos sprendimo (ES) 2020/135 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos sudarymo galiojimą.**

Parašai.